

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Resolvtiones Lvtherianae S^vp^r Propositionibvs Svis
Lipsiae Dispvtatis**

Luther, Martin

Vvittenbergae, 1519

VD16 L 5795

Conclvsio Prima. Quottidie peccatu om[n]is homo, sed & quottidie poenitet, docente Christo, poenitentia[m] agite, excepto vno, nouo quodam iusto qui poenitentia non indiget, cum etiam palmites ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-32453

C CONCLVSIO PRIMA.

Quotidie peccat omnis homo, sed & quotidie
pœnit, docente Christo, pœnitentiā agite, excepto
vno, nouo quodam iusto qui pœnitentia non
indiget, cum etiam palmites fructiferos quotidie
purget agricola cœlestis.

Ista conclusio pendet ex eo fundamento, qd omnis actus hu-
manus, aut est bonus aut malus, nec datur actus neuter, seu ut
illi dicunt, moraliter bonus, ideo primū mihi sunt amolienda,
duo quæ his opponi solent.

Primū, est autoritas scholæ omniū scire theologorū p orbē
q contra sentiūt, his q̄q omnē debeat reuerentiā, veniā tamē
mihi dabunt, qd eis diuinās literas pfero. Quare obsecro, si cui
displiceo, non mihi statim opponat, Tu solus lapis, & Eccl̄ia
hucusq sine te errauit, nec tot capita videre potuerūt, quod tu
vides, atq̄ his similibus fuationib⁹ meū expostulet, vt enim
omittā, qd per aliam qñq locutus est deus, qd ppheteram ce-
lavit, & Samueli puerō ostendit, qd sacerdoti Israeli Heli nō
reuelauit, saltem suo exemplo mansuecant, & quo d ipsi sibi
mutuo & inuicē cōcedūt, mihi q̄q permittāt. Surrexit Scot⁹
vnus homo, & oīm scholarū & doct orū opinione impug-
nauit & pualuit. Idem fecit Occam, fecerūt & multi alijs, faciūt
vlq̄ in plenū diem, & cū singulis eorum liberum omnibus
contradicere, cur ego vnu hac gratia priuor? deniq̄ cū & ego
in alijs multis sententijs, sine qrela omib⁹ cōtradixi, cur in hac
vna, nouam legem patior? itaq̄ rogo attendat qui voleat, nō
quis, aut contra quos, sed quid & cōtra quæ dicam, Cedat res-
pectus perso narū, quas deus non accipit, legitimus in Euāge-
lio picipiente Christo, Scribas & phariseos in cathedra Mosi se-
dentes, audiendos esse, non quia personæ essent, id est scribæ &
pharisei, sed quia Mosen docerent. Alioquin cū sit fam sculpi
corruptissimū, tēp ora q̄ periculo lissima, in proliui erit, si suz-
pbia & cōceptu ceperim⁹ agere, vt incurramus in illud p̄sxij
periculū. Consilij in opib⁹ confudistis, qm dñs spes eius, quare:
memores inuicem qd omnes sumus homines, qd facile sit errare,
raro & difficile contingat vera sapere & recte agere, cōmuni-

C

studio veritatē queramus, potius tamen inuicem solo glorię, aut sensus ppter tuendi studio, mordeamus & consumamus.

Secundū qđ mihi obijcitur, qđ hic articul⁹ in Constatiensi Cōcilio ē inter articulos H̄uss expresse dānatus, hic si nō inox silo & reuoco, cōtinēt aures, & imperu factō, ignē mihi minā tur, neq; em̄ dignantur hic vllā morā v̄l excusationis, sed obsecro, est ne is modus, veritatem querendi, statim obſtruere oī querenti veritatē. Et vbi est qđ Petro p̄cipiente, ratio reddenda ē om̄i poscentis? Deinde Nōne Concilia ſepiu errauerunt: nōne Cyprianus cū totius Aphricae Ep̄is habitō Concilio, errauit etiā in articulo grauiſſimo fidei, de virtute baptismatis: & qđ mirū, si hodie qđ Conciliū nō om̄ia attingat, qñ ſumus in ipse longe frigidore, qđ Cyprianus? Et vt plane & libere dicā qđ ſentio, credo me theologū ec̄, Christianū, & in regno veritatis viuere, ideo me debitorē eſſe, non nō modō affirmandę veritatis, ſed etiā alſerendę & defendendę, ſeu per ſanguinē, ſeu p morte.

Proinde volo liber eſſe, & nullius, ſeu Conciliū ſeu p̄tatis, ſeu vniuersitatum, ſeu pontificis autoritate captiuus fieri, quia confidenter cōfitear, quicquid verū videro, ſive hoc ſita Catholico, ſive heretico aſſertū, ſive p̄batū, ſive reprobaū fuere a quoq; Cōcilio.

Nec verebor etiam ipsam inuidiam, que me hereticorum patronū forte criminabit. Q; ſciam veritati cum inuidia nihil eſſe cōmerit, ſicut dicit Sap. vi. Nec cū inuidia tabescēter habebo, qm̄ talis homo nō erit princeps sapientię. Quid ergo ad me, qđ mendax inuidia me criminatur & laus eſt imp̄is diſplicuisse. Diſplicet & mihi heretici, Sed quando hodie nullo opprobrio ſophiſt̄ magis iſfanūt, faciūt vt pene ap̄ hereticos: ſola reliqua ſit Eccl̄a Catholica Christi. Hereticos inq; nō qui ſunt, ſed qui illorum ſuore appellantur.

Et ſequar in hoc meo pproposito, iuriſperitorū qđ diffinitiōnē (neſolus & temere id facere exiſtimet) dicit enī Panor: de elect. c. ſignificasti, plus credēdū vni priuato fideli, qđ toti Cōcilio, aut Pape, ſi meliorē habeat autoritatem vel ratio nem. Si hec vera ſunt, cur non liceat vti? cur non audē tentare, ſi vñ⁹ meliorem offendere poſſim autoritatē qđ Conciliū?

Itaq; de Conciliis videamus. Nonne omnibus noui est, Contraria aliquā fuiffe damnata ab Ecclesia, velut illa, deus facit malū, deus non facit malū? Qđq; ego nescio an Ecclesia fuerit, quae haec damnauit, Nam ecclesia non habet potestatē dannandi, expreſſam ſententiā ſacrae scripturæ, etiam ad verbū in

textu positam, Nam illa, deus facit mali, expresse ponitur Isa.
xlvi. & Amos iij. & multis alijs locis. Nec quisq; facit qd; dicit,
propter hereticorum falsam intelligentiam esse damnata. Non
sunt commandae scripturarum verba propter cuiuscumq; falsam in-
telligentiam. Alioquin damnandus erit propter Arrianos, & illud
pater maior me est, in oportet scriptura damnanda erit, & sola,
cum e nulla alia h[er]eses orta sint. Quid autem insanus isto pre-
sumi potest? Absit! ut p[ro]pius & simplex Christianus quicq;
in sacris literis recte didicerit, quod ubi in quosdam inquisitos
res impigerit, quo orum pedes veloces ad effundendam sanguinem
cogatur, propter aliorum falsam intelligentiam damnaram, ipse
quoque damnare. Nam hac ratione viam faciemus, semel vni-
uersam sacris literis autoritatem conuellendi, & surgent om-
nium blasphemorum impissimi illi blasphematores, qui dicunt
Biblia esse librum haereticorum, Christianos oportere alijs libris
scimus do et orum se se tueri.

Ita inuenio & in Constantiensi Concilio, duo contra-
ria. Primum determinatum illic est, Concilium esse supra Papam,
quod ego verissimum iudico. Nam & B. Hieronymus ad Euagrium
dicit. Si autoritas queritur, maior est orbis urbe. Ita tota Eccles-
ia maior est una Romana Ecclesia. Atque ita, Romana Ecclesia,
non est super vniuersalem totam ecclesiastam. Sed contra, tota Eccles-
ia (& Concilium quod illam representat) super Regem ecclesiam,
sicut super qualibet aliam particularem. Totum quoque maius
est sua parte, cum Ro: Ecclesia pars sit totius Ecclesie vniuersa-
lis. Quod si haec vera sunt, apparet Concilium Constantiense,
male damnasse hunc articulum Iohannis Husa, Papa non est iure
diuino super omnes ecclesias. Nam si Ro: Ecclesia & Papa est
iure diuino super omnes ecclesias & super Concilium, contra
ius diuinum determinatum est (quod est impissimum & hereticum)
Papam & Ro: ecclesiam esse infra Concilium & totam ecclesiastam,
quia non est in manu Ecclesie aut Concilij ius diuinum intrin-
gere. Ideoque non potuit Papam vel depонere vel constituere.
An credis passum Episcopum Lugdunensem, si iure diuino se superi-
orem Moguntino sciret quatuorlibet meritus fuerit? immo non id
pati deberet, nisi maller impius & hereticus esse. Ita Ro: Epis-
copus non potest, nec debet pati se a Concilio regi & statui,
si est super Concilium & Ecclesiam iure diuino, eius enim est res-
gere, non regi, qui diuino iure superior est.

C. ii

Atq; ita pater Constantiense Conciliū, aut articulū Huss male
damnasse, aut contra ius diuinū impie determinasse & egisse.

Sed vltra vide Spūsancti presentā in Ecclesia, id quod in
Constantiensi Concilio determinatū est, Papam esse infra Cō-
ciliū & Ecclesiā, ac per Basiliense confirmatū iam nouissimo
Ro: Concilio est reprobatur, & totū Basiliense abrogatur, atq;
statutū papam esse superiorem Concilio. Quid hic dicemus
necessē est aut Romanū aut Constantiense Conciliū hæreticū
esse, si non licet a decretis Conciliorum recedere.

Deniq; via iam nobis facta est enarrandi autoritatē conci-
liorū, & libere contradicendi eorū gestis, ac iudicandi eorū des-
creta, Nam, vt dicit, si in uno articulo errasse deplēditur, iam
tota eius vacillat autoritas. Quis est igitur tam audax qui me
psumathæreticū arguere, etiā si vniuersa de creta Conciliū, tam
Ro: q; Constantiensi negem, qui habeam hoc monumentū &
hanc excusationē, q; Concilio incūbit probare sua de creta, &
ostendere se nō errasse post q; constituit, ipm aliquid errasse & er-
rare posse.

Quid ergo putas nobis pstant vicarie illę Cōciliorū nři sæ-
culi, determinations & reprobationes, nisi q; nos reddūti (i in
illas nixi fuerimus) incertos vbi tandem querendus sit Christ⁹,
Ecclesia, Conciliū, Spūsanctus, omniacq; plane in primū cas-
hos confundantur.

Sed ad Constantiense reuertor, quo magis im petor, cuius
damnationē in articulo illo Hussitico, Papa nō est iure diuino
super omnes ecclesias, etiā ideo iniquā al sero, q; sit contraria Ni-
cenō Concilio & Aphricano, & roti orientali & Aphricane
Ecclesiā, cū nō nisi sexta Synodo Calcedonei, oblatus sit pris-
matus (non iure diuino) sed ab Ecclesia Ro: pontificib, nec sic
tñ ab eis assumpitus, vt scribit S. Gregorius, Nam si iure diuino
staret primatus, Nicenū cū quatuor sequentib esset hæreticū,
omnesq; in ecclesia oriental hæretici, hæreticū Ro: pontifices, q;ui
oblatū respuerūt. Quare volo autoritati Constantiē, Con-
ciliū in hac parte nihil cedere. Nō em patiar vlla ratio ne maiore
partē ecclesiā hæreticā fieri, ppter Constantiē, Conciliū, quod
errasse, palam est, Nec mirum cum administrata hæc sint po-
tissimum machina inquisitorum & sociorum suorum.

Sunt & multi aliij articuli Huss, verissimi ibidem damnati,
quos expediā, cū aduersarius me excitauerit, nam hoc ex ipsius
Conciliū verbis euidenter probabo, Iohannis Huss sententia nō
fuisse, Q; malus pntifer, aut in peccato mortali existens, non

sit pontifex habēdus, licet sanguinarij inquisitores, multos articulos ei in hāc rem impositos dānari curarint.
Nec hic curō, q̄ me Boemorū patronum vociferantur, ipsius Concilij, qđ contra me factant, ostendo & sequor verba, que si falsa inuentra fuerint, quid ad me? Sin vera, cur non sequar.
Meum est (vt dixi) contra omnem vocabulorū titulorum, nominis dignitatis strepitū, verū dicere, & falsum negare. Sic enim Christiano faciendū esse credo. Et rogo, si non placeo nomine Christiani, singant & sinant me interim velut Turcam aut quēuis infidelem eis opponere, meas rationes & autoritates, ut saltem sic videant & experiantur, quo studio possint fidem suam tueri, & q̄ facile sit dicere, Concilii sic determinauit & qđ facile sit id ipsum bene determinatū esse tueri. Dico ergo, q̄ iste articulus sit male damnatus Constanti, om̄is auctus hominis, aut est bonus aut malus, ac respondeat quise putet determinationē illam defendere.

Primi dicit Aplūs Ro: viij. Qui spiritu dei aguntur, n̄ filij dei sunt. Itē. Qz, si quis sp̄m Christi non habet, hic non est eius. Hic querō cuius sit ille, q̄ nō est Christi: nonne diaboli & peccati? At qui seruus est peccati, facit nō nisi peccatum.

Secūdo, dicit idem Gal. iij. Quicūq̄ ex operib⁹ legis sunt sub maledicto sunt. Ecce hic opera legis extra gratiā, dicit esse maledicta, ergo non neutra. Et dicit. Quicūq̄ neminem excipiens, nec aliquid mediū inter maledictū & gratiā faciens. Nec valet qđ Ap̄lm hic de lege ceremoniali loqui dicit, q̄ ea tūc mortifera fuerit. Nam ex sequentibus pater, q̄ de oīm legum operib⁹ loquitur, cū inducat Mosen, dicentē. Maledictus qui non permanet in om̄ibus q̄ scripta sunt in libro legis. Deinde dicit Christū nos redemisse de maledicto legis. At Christus vere nos non redemit de lege ceremoniali post mortē eius abrogata, sed de lege quacūq̄ dans gratiā, ut possit impleri. Si ergo opera legis sunt maledicta sine gratiā, quāto magis nulla alia opera sunt neutralia, seu in genere morū bona.

Tercio. Luce xij. Aut facite arborem bonā & fructum eius bonū, aut facite arborē malā & fructū eius malū, hic nihil medīū Christus permittit intelligi, sicut & ibidē dicit. Qui non est meū contra me est, & qui nō colligit meū, dispergit, videsq; aut cū Christo colligidū aut dispergendū, vel cum eo vel cōtra eū esse oporteat. At contra eū, non est nisi peccatum, nec dispergit, nisi qui peccat.

C iii

Quarto. Iohann: xv. Si quis in me non manserit, mitteatur
foras sicut palmes, & arescer & colligent eū, & in ignē mittent,
& ardet. Ecce arescit & perit quisquis extra Christū est. Et tu dis-
cis, neutrū, q̄ nec arescat necq̄ virescat, sed mediū se aliquid habet.

Quinto. Ro: xiiij. Om̄e qđ nō est ex fide peccatū est, quod
B. Aug: pro regula habet. Qz aut̄ dicūt, ibi fidem p̄ conscientia
accipi, & Apl: in loqui de ijs, qui cōtra conscientiam operatur,
q̄q̄ hoc B. Aug: repellit, tñ age, sit ita. Adhuc stat sententia, qui
non habet fidem in Christo, non habet conscientiam bonā erga
deū, ergo vel non credit, vel dubitat se placere deo in operibus
suis. Si dubitat, peccat cōtra conscientiam, quia nō credit firmiter
se deo placere, quare agit qđ credit nō bonū, & ita semper pec-
cat. Sola aut̄ fides firmiter confidit se placere deo, & hac fide fit
ut placeamus deo, quia hęc fides vere deo bene sentit, ac p̄
deo vero cū haberet, p̄sumens bona de ipso iuxta illud Sap: i.
Sentite de dño in bonitate, Impossibile est em̄ hominē salutē
esse, & bene viuere, nisi de deo erga seipm̄ bene sentiat.

Sexto (vt om̄itā plura, ne plixior sim) adduco rationē,
qua vtitur fere S. Aug: p̄sertim cōtra Iulia, li, iij, & reperit eandē
Greg. Ari, li, ii, q, xxvij. Quę est hęc. Virtutes discernuntur finis-
bus, nō officijs. Iam q̄libet virt⁹ extra gratiā, querit q̄ sua sunt,
nec p̄t q̄rere q̄ dei sunt, quia nō p̄t in opus charitatis, de qua
dicitur laude p̄pria, i. Cor. xij. Charitas nō querit quę sua sunt
quare nulla virtus habet deū pro fine, nec p̄t deū diligere sup̄
omnia & ppter deū. Alioquin gratia nō esset necessaria. Atq̄
hac sola causa sit, vt om̄nia opera bona gentiū aut naturalia
sint mala, q̄ a fine debito carēt. Hoc est quod Apostolus Ro:
iij, in uoluehs prorsus oēs homines tam iudicos q̄ gentes, licet
illi iustitia hęc sapientia p̄tum poterant, p̄stabant, dicit. Non
est iustus, nō est intelligens, non est requiri es deum: om̄es decli-
nauerunt simul inuitiles facti sunt. Ecce, Nem o requirit deū &
om̄es declinant, nullus intelligit deū, nedum pro fine deū ha-
bet in opere suo. Vnde fideliter cōcludit d. Conclu sit deus es
sub peccatiū. Ecce nemīnē excipit, om̄nes sub peccatiū, quod &
Dauid dicit, Omnis homo mendax, a mendace vero, quid ve-
lum dicetur, Ab imundo quid mundum fieri, ait Sap:.

Quod vero dicitur, Nonne Caiphas p̄phetauit verum?

Nonne Matt. vii. multi prophetauerūt in nomine Christi & multas virtutes fecerūt: Respondeo, vera, sed non vere dixerūt, bona sed non benefecerūt. Quis enim non dubitat, quin meretrix, tam bonum aurum gestet & pudica matrona, & tam formosa quoque membra habeat: sed non tam bene gestat & vivitur. Eodem modo & bona illa opera sapientie, virtutum, donorum, cum sint gratuita dona dei, bona sunt valde, sed quia non in finem debitum referuntur, bona faciunt, sed non bene. Quare e bonis donis dei, mala opera nostro virtuo sunt. Ideo Christus illis dicaturus est, Discedite a me omnes operari iniquitatis. Quoniam sunt operari iniquitatis, quia tanta bona fecerunt: nisi quia bonis malefici sunt, etiam si hoc malo vobis, alijs puerunt.

Septimus. Si iustus in gratia, non potest facere bonum quin simul peccet, quanto magis iniustus, non facit bonum ac per hoc excludo, aut bonum aut malum esse actum hominis quemcumque, nec dari actum medium & neutrū. Antecedens probabitur evidenter conclusione sequente.

Quare ad rem oppositionis redeundo, Omnis Christianus quotidianie penitet, quia quotidianie peccat, non quidem perpetrando criminis, sed non perficiendo mandata dei: Et ad hoc probandū sufficeret autoritas Iohann. in conclusione posita, quod fructiferos palmites purgat celestis agricola. Si sunt purgandi: sunt immundi, si immundi: sunt peccatores, si peccatores penitentia indigent. Quare ad eos pertinet verbū Christi, penitentia agite.

Secundo illud eiusdem Iohann. prior. Si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsis seducimus, & veritas in nobis non est, quam autoritate beatus Augustinus, in multis locis adducens ponderat in verbo habemus presentis temporis, quod non dicit habuimus, sed habemus. Quare quotidianie peccamus & quotidianie peccatum purgamus, ita ergo penitemus, nisi penitentiam dicamus non esse peccatorum purgatione, contra omnium sententiam, qui contritione culpe deletricem, penitentiam potissimum partem ponunt. Denique hoc verbo Iohann. nixus. B. Augustinus de natura & gratia audet dicere, Si omnes sancti in unum congregati quererentur, an peccatum haberent, quid essent (inquit) dicti: si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus & veritas in nobis non est. At nullum peccatum sine penitentia tollitur.

Tercio illud ps xxxi. Pro hac orabit ad te ois sc̄tūs in tpe
oportuno. Ecce omnis sanctus orat pro impietate peccati sui,
hoc aut̄ est poenitentia utiq; nec pot̄ dici qd̄ p̄pterito, aut pro
poena p̄teris peccati orer, sed pro p̄fenti, nam vt hoc ostendes
re, adiecit, impietatem peccati mei, pro hac orabit, non sc̄z pro
peccato, quo aliquā pena significatur, sed pro impietate pec-
cati, q̄ est culpa, nam pro remittenda oratur, p̄ remissagratias
agimus.

Quarto, illudi Timo. i. Venit Ihesus Christus peccatori
saluos facere, quorum primus ego sum, non dicit fui, sed sum
peccator iuxta illud Ro: vii. Scio q̄ nō habitat in me, hoc est ī
carne mea, bonū. Quod nolo malū hoc facio, & ego aut̄ car-
nalis sum venidatus sub peccato. Sic Gal. v. Caro concupiscit
aduersus spiritū, & sp̄tū aduersus carnem, At cōcupiscere cōtra
spiritū, peccatum est, quia prohibitū p̄cepto dei, Non concupis-
ces, Quare hoc peccatum est p̄prie peccatum, & per poenitentiam
diluentū, sicut Ro: vi. docet, destrui corp⁹ peccati, & nō obe-
dire desiderijs carnis. At desideria carnis, peccata & cōtra legē
sunt diuinā, quare poenitētia p̄ eis opus est.

Quinto, Luce xiiij. putatis, quia ip̄i debitorēs fuerunt pri-
omib⁹ hominib⁹ habitatorib⁹ Hierusalē nō, dico vobis,
nisi poenitentia habueritis, om̄s simul peribitis. Ecce omnibus
poenitentia in dicit. Ita Luce vlt. Op̄ ortuit p̄dicari in nomine
eius poenitentia in remissionē peccatorū, in om̄es gentes. Ecce
totū Euangeliū nihil est q̄ p̄dicatio poenitētis, ergo vita Euā-
gelica est aliud nihil q̄ poenitentia. Ideo Bern: recte dicit. Qui
non assidue ad poenitentia festinat, factō ostendit se penitētia
non egere, quasi sc̄z si longe absurdissimū, esse aliquem, qui
penitentia nō egeat.

Sexto. Tota Ecclesia teste Aug: vsc̄ in finem mundi orat;
Dimitte nobis debita nostra, Hęc aut̄ vox est penitentia, ita vt
Christus dicit. Si non remiseritis hominib⁹ peccata eorū, nec
pater vester remittet vobis peccata vestra, loquitur ad Aplōs
sanctos filios dei, & vbi sunt eorū peccata c̄ venialia quidē sūt,
sed mortalia erunt, nisi remittantur, Sane sunt quidā, qui hanc
orationem pro penitētia peccatorū orari garriant, quos oportet
tanq̄ verbi dei depravatores cauere, Nam quid dicēt ad illū.
Sanctificetur nomen tuū, adueniat regnū tuū, fiat voluntas tua:
hoc sanctissimi etiā orant, at orando confitentur se nondum
sanctificasse nomen dei, nondū in eis esse regnū dei, nec iusti-
tia eius, Sed querunt hac oratione regnū dei & iustitiam eius,
nondum

nondū se fecisse voluntatē dei. At hēc om̄ia sunt debita et spē,
& peccata cōtra legem dei, qui vult nōmen suū sanctū esse, in
nobis regnare, voluntatem suā in nobis fieri. Nec putandum q̄
fictē oretur, quare sequitur, om̄nes vere orare, & vere sibi hēc
deesse confiteri. Et ita patet q̄ sola oratio dominica nos docet,
Primo esse nō os quotidianos peccatores, & semp̄ peccare. Des
inde totā vitam esse p̄oenitentiā & orationē & cōtritionē.

Ex quo ulterius sequitur, contra Cōcilij Constantiēni, de
terminationē, omnē actū hominis esse malū extra gratiā, q̄nt
etīa actus iustorū in gratiā, nō est bonus, nec implet mandatū
dei.

Vltimo ad hoc vrgent rot Apostoli Pauli exhortationes
ut mōrtificemus mēbra q̄ sup̄ terrā sunt; Coll. iij. Et facta car
nis Ro: viij. Et renouemur in nouitate sensus. Ro: xiij. Et carnis
curā nō faciamus in desiderijs eius, ibidem, crucifigam⁹ carnē
cū cōcupiscentijs. Gala. v. Q uę om̄ia eo tendū (vt clarū est) q̄
assidue p̄oenitendū sit, quia peccatū somnis, assidue mouetur,
& noua desideria p̄fert, ceu spinas & tribulos terra maledicta
Gene. iij.

Cetera in resolutorio Con. i. ii. & iii. & con. Sed nec adhuc
video huius cōclusionis sententiā cōfutatā, neq; em̄ tacta suic
Lipſię in una syllaba. Enīs etīa sententiā si neges, necesse est ve
neges om̄es ferme libros B. Aug: cōtra Pelagianos, editos, qui
totus per om̄ia in hanc sententiā p̄cedit. Sequitur ergo hanc
nō esse doctrinā nouā, vt Eccius calūniatur, Sed Eccij propos
titio cōtraria huic, est nouus & vetus error, ad heresim pertinē
Pelagianoris, nec Conciliū quicq; cōtra statuere habet, nisi vee
lit errare, sicut ſep̄ius fecit.

CONCLV: II.

In bono peccare hominē & peccatū veniale, non
natura sua, sed dei misericordia solū esse tale, aut
in puerō post baptis̄mū peccatū remanēs, negare,
hoc est Paulū & Christū semel cōculare.

Tria ista conclusio cōprehendit, esse peccatū in bono ope,
Deinde peccatū nō natura, sed misericordia dei esse veniale, &
peccatū post baptis̄mū remanere.

Primū ita ostenditur.

Isaias, Ixiiij. Et facti sumus in undi om̄es nos, & quasi pann⁹

D.